

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De erroribus negantibus pluralitatem vel æqualitatem diuinarum
personarum. Cap. XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

quod vocem patris
audire dignus fuit, dicens: Hic est filius meus dilectus. Matt. 3.
¶ Nona est, quod Spiritum sanctum super Christum in specie col-
umbæ descendere vidit, & dictum est ei à Patre: Super quem
videris spiritum descendere & manentem super eum, hic est,
qui baptizat in Spiritu sancto. ¶ Decima est, quod tria merita
quibus deberetur aureola, habuit: virgo enim, & martyr, & prædi-
cator fuit. Undecima est, quod sanctitas eius & Iudæis, & gen-
tibus, & Christianis manifesta fuit. ¶ Duodecima est, quod car-
nis suæ fuit perfectissimus dominator. Luc. 1. Vinum & siceram
non bibit. Matt. 3. Esca eius erat locustæ & mel sylvestre. Et 11.
Venit Ioannes non manducans, neque bibens. Suprà 3. Ioannes
habebat vestimentum de pilis camelorum. Matt. 11. Quid existis
in desertum videre? hominem mollibus, &c. ¶ Tertiadecima
est, quod ipse fuit mundi maximus contemptor. Unde erat in
deserto usque ad tempus ostensionis suæ ad Israël. Luc. 2. ¶ De-
cimaquarta est, quod regni celestis prædicator: ante ipsum qui
prædicabant, terram promittebant. Luc. 16. Lex & propheta,
usque ad Ioannem, supple prædicauerunt. Lex autem terrena pro-
mittebat: ex eo vero regnum Dei euangelizatur. Matt. 3. Pœnitentiam
agite, appropinquabit regnum celorum, &c. ¶ Decimaquinta
est, quod ipse vitiorum fuit zelatissimus persecutor: zelus iste
fuit ei mortis occasio. Mar. 6. ¶ Decimasexta est, quod post Chri-
stum & beatam Virginem dies natiuitatis eius solennis est.

*De erroribus negantibus pluralitatem vel æqualitatem diuina-
rum personarum.*

CAP. XIX.

Destructis erroribus pertinentibus ad diuinam essentiam, vel
eius unitatem, destruendi sunt errores pertinentes ad perso-
narum trinitatem vel æqualitatem. ¶ Ad destructionem vero ho-
rum errorum sufficit ponere testimonia sacre scripturæ, quæ osten-
dunt personarum trinitatem vel æqualitatem. Nullum enim ge-
nus ostensionis cõuenientius est in his quæ sunt supra rationem,
quàm per sacram scripturam. In talibus enim soli Deo de se cre-
dendum est, qui se solus nouit, iuxta verbum Hilarij. Aug. in lib. de
Trinitate: Omnes catholici tractatores, qui de Trinitate scri-
pserunt, quæ Deus est, hoc intendent secundum scripturas docere, quod
Pater, Filius, & Spiritus sanctus vnus sint substantiæ & insepara-
bili æqualitate vnus sit Deus. Ioan. Damascen. Dominus per le-
gem & per prophetas prius, deinde vero per vnigenitum filium
suum secundum quod possibile est, nobis suis ipsius manifestauit co-
gnitionem. Diuina igitur quæ tradita sunt nobis per legem & per

prophetas, & per apostolos, & euangelistas, suscepimus & reueremur, nihil vltra inquiretes. Prou. 30. Ne addas quicquā verbis illius. Quod specialiter seruandum est in his quæ sunt supra rationem. Aug. Quum res naturaliter obscura modulū nostrum vincit, & aperta diuina scriptura non subuenit, temerè diffinire humana cōiectura præsumit. Eccl. 5. Nec temerè quid loquaris, nec cor tuum sit velox ad proferendum sermones coram Deo: Deus enim in celo, & tu super terrā, idcirco sint pauci periculosum tui. Intelligendum de Deo, de quo & vera dicere periculosum est. Pluralitas personarum insinuat. Gene. 1. vbi loquitur Pater ad Filium & Spiritum sanctum, dicens: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Non potest enim dici quòd loquatur ad angelos, quum angeli non sint creatores. Itē eiusdē 18. Vbi Abraham tres vidit, & vnum adorauit. Item insinuat in verbo illo Psal. Verbo Domini caeli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum. Item ibi: Benedicat nos Deus Deus noster: benedicat nos Deus. Trina nominatio Dei trinitatem personarum insinuat. Item Esa. 6. Vbi Esaias audiuit Seraphin clamantia, Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus. In hoc quòd dicitur ter Sanctus, insinuat personarum trinitas. In hoc verò quòd dicitur Deus, essentia vnitas. Simile habetur Apocal. 4. de animalibus quæ plena erāt oculis, quòd requiem non habebant die ac nocte dicentia, Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus omnipotens. Expresse verò personarū trinitas ostenditur Matth. vlt. vbi dicit Christus: Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti. Et Io. 10. habetur de duabus, Ego & Pater vnū sumus. Et eiusdē 14. de tribus paraclētus Spiritus sanctus quē mittet Pater in nomine meo, &c. Item eiusdē 15. Quum venerit Paraclētus, quem ego mittam vobis à patre, spiritum veritatis, qui à patre procedit, &c. 1. Ioan. vlt. Tres sunt qui testimoniū dant in celo, Pater Verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres vnū sunt. Item Rom. 8. Spiritus eius qui suscitauit Iesum, habitat in vobis. Et Gal. 4. Misit spiritū filij sui in corda vestra. De generatione verò Filij à Patre dicitur in Psal. Ego hodie genui te. Itē, Ante Luciferū genui te. Et prouerb. 8. dicitur de sapientia increata: Ab æterno ordinata sum, antequam terra fieret: necdum erāt abyssi, & ego iam concepta eram. Et Eccl. 24. Ego ex ore Altissimi prodij, primogenita ante omnem creaturam. Et Mich. 5. dicitur ad Bethleem: Ex te egredietur qui sit dominator in Israël: & egredietur eius ab initio à diebus æternitatis eius. ¶ De deitate verò Filij habet

habetur Esa. 7. Vocabitur nomen eius Emanuel. Et Mat. 1. Idem
 verbum sumitur. Et sequitur: Quod est interpretatum, nobis-
 cum Deus. Et Esa 9. dicitur, Paruulo nobis nato, vocabitur no-
 men eius admirabilis consiliarius, Deus fortis, &c. Eiusdē 25.
 Deus ipse veniet, & saluabit nos: tunc operientur oculi cæco-
 rū, &c. Et Baruch 3. Hic est Deus noster, non æstimabitur alius
 aduersus eū, &c. Et post, In terris visus est, & cū hominibus cō-
 uersatus est. Et Matth. vlt. Data est mihi omnis potestas. Omni-
 potentia non potest esse nisi in Deo. Et Ioan. 1. dicitur: Et Deus
 erat Verbum. Et post: Omnia per ipsum facta sunt. Et iterum:
 Et verbum caro factum est. Ex quibus verbis manifestè apparet
 Christum verum esse Deum. Et eiusdem 5. dicit Ioā. de Christo:
 Patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. Et ad
 Rom. 9. Ex patribus est Christus secundum carnem, qui est su-
 per omnia Deus benedictus in secula. Amen. Item ad Hebr. 1.
 dicitur de Filio: Per quem fecit & secula. Et iterum: Qui quum
 sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius. Et Phil. 2. Non ra-
 pinam arbitratus est esse se æqualem Deo. Itē quum in cogni-
 tione eius consistat vita æterna, secundum illud Ioan. 17. Hæc
 est vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum, & quem
 misisti Iesum Christum: pater ipsum esse Deum. Vita enim æ-
 terna est beatitudo. Beatitudo verò est in summo bono. Ad idē
 facit quòd credentibus in se dat vitam æternam. Ioan. 17. Dare
 enim vitam æternam solius Dei est. Et 1. Ioan. vltimo: Scimus
 quoniā filius Dei venit, & dedit nobis sensum, vt cognoscamus
 verum Deum, & simus in filio eius vero: hic est verus Deus, &
 vita æterna. Et actuum 10. Annuntians pacem per Iesum Chri-
 stum, hic est omnium Deus. ¶ Quòd in Christo non solum esset
 natura humana, sed etiam diuina, patet ex eis quæ leguntur in
 Ioanne in diuersis locis. Primo ex hoc quod legitur eiusdem 3.
 Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo: filius ho-
 minis, qui est in cælo. Erat ergo in cælo Christus, quum ver-
 ba illa loqueretur in terris. quod non erat secundum huma-
 nam naturam, sed secundum diuinam. Ad idem facit illud
 Ioan. 8. Antequam Abraham fieret ego sum: non enim ante
 Abraham fuerat, secundum humanam naturam. Et Luca 10.
 Videbam sathanam quasi fulgur cadentem de cælo. Hoc non
 erat secundum humanam naturam: cū sathanas de cælo ce-
 cidit. Ioan. 8. Ego principium, qui & loquor vobis. ¶ De spīri-
 tu sancto legitur Gen. 1. Spiritus Domini ferebatur super aquas.
 Et Iob 26. Spiritus eius ornauit cælos. Ex quo verbo patet spi-

titum illum esse Deum. Ornatus enim calorum à Deo fuit.
 De eodem spiritu habetur in Psal. Spiritu principali confirma-
 10. Et iterum: Spiritum sanctum tuum ne auferas à me. Item,
 Sapient. 1. Spiritus Domini repleuit orbem terrarum. Ex quo si-
 militer patet eum Deum esse. Nulla enim creatura orbem ter-
 rarum replet. Item Esa. 44. effundam Spiritum meum super
 semen tuum. Et eiusdem 11. Requiescet super eum Spiritus do-
 mini. Et 61. Spiritus Domini super me. Et Matth. 1. dicitur de
 beata Virgine: Inuenta est in utero habens de spiritu sancto. Cui
 fides catholica pro certo habear beatam Virginem non conce-
 pisse de creatura aliqua, patet Spiritum sanctum, cuius opera-
 tione concepit, creaturam non esse. Ad idem Matth. 3. Ipse vos
 baptizabit in Spiritu sancto. Quia interior baptizatus seu mun-
 datio peccatorum solius Dei sit, Spiritus sanctus qui interior
 mundat, Deus est. Item in eodem: Vidi Spiritum Dei descen-
 dentem sicut columbam, & venientem super se. Non fuit Spi-
 ritus ille creatus: quia spiritus creatus qui in Christo erat, san-
 ctior esset omni alio spiritu creato. Item eiusdem 10. Non enim
 vos estis qui loquimini: sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in
 vobis. Aut dicitur Spiritus patris Spiritus à patre creatus. Et ille
 omnis spiritus esset spiritus patris. Aut dicitur Spiritus patris
 qui est de substantia patris ut pars eius, quod non potest esse, qui
 substantia diuina simplicissima sit: aut qui est ipsa substantia pa-
 tris, & sic est Deus. Ad idem facit, quod legitur eiusdem vbi.
 Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Nisi
 Spiritus sanctus esset Deus, ut Pater & Filius, non preciperet Deus
 baptizari in nomine Spiritus sancti, ut in nomine Patris & Fi-
 lij. Item Io. 16. Expedi vobis, ut ego vadam. Si enim non ab-
 ero, Paraclerus non veniet ad vos. Non expediret quod propter ab-
 sentiam Spiritus sancti Christus recederet à discipulis, nisi Spiritus
 sanctus esset Deus ut Christus. Ad idem Io. pen. Accipite Spiritum
 sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis. Nisi
 Spiritus sanctus esset Deus, non fieret per eum remissio pecca-
 torum. Ad idem Rom. 5. Charitas Dei diffusa est per Spiritum
 sanctum. quum charitas donum Dei excellentissimum sit, non
 datur, nisi à Deo. Item 1. Corinth. 2. Spiritus omnia scrutatur
 etiam profunda Dei. Et post: Quia Dei sunt, nemo cogitavit
 nisi Spiritus Dei. Ille Spiritus necessario Deus est. Scrutari enim
 omnia profunda Dei, non est alicuius creaturae. Item eiusdem
 Nescitis quia templum Dei estis vos, & Spiritus Dei habitat in
 vobis: Et post: Templum Dei sanctum est, quod estis vos. Et eiusdem

dem 6. Nescitis quia membra vestra templū sunt Spiritus sancti qui in vobis est? Vnde quum fideles templum sint solius Dei, & sint templum Spiritus sancti, Spiritus sanctus Deus. Item eiusdem 12. Diuisiones gratiarum sunt: idem autem spiritus, non posset esse idem spiritus creatus in omnibus sanctis. Et paulò post: Idem Deus qui operatur omnia in omnibus. Et ostendit Apostolus Spiritum sanctum esse Deum, subdens: Alij per spiritum datur sermo sapientiæ, alij sermo scientiæ, &c. hæc autem omnia operatur vnus atque idē Spiritus, diuidēs singulis prout vult. Item 2. Corinthior. 1. Qui dedit pignus Spiritus in cordibus nostris. Et Ephes. 1. Qui est pignus hæreditatis nostræ. Non potest esse pignus hæreditatis æternæ Spiritus creatus, quum eam non valeat. Item 1. Ioann. vltim. dicuntur Pater, & Verbum, & Spiritus sanctus vnum esse: ergo si Pater & Verbum sunt Deus, Spiritus sanctus est Deus. Ad idem facit quòd viuificare ei attribuitur. Ioan. 6. Spiritus sanctus est qui viuificat. Viuificare enim vita spirituali, solius Dei est. Et eiusdē 3. dicitur de eo: Spiritus vbi vult spirat. Spirare vbi vult, non est spiritus creati. ¶ Procedit autem Spiritus sanctus à Patre & filio. De processione Spiritus sancti à patre, habes Ioan. 15. Spiritum veritatis qui à Patre procedit. Græci verò negant Spiritum sanctum procedere à Filio, eò quòd istud non inueniatur expresse in canone Sacræ scripturæ. Nos verò hoc cōcedimus, quia Spiritus sanctus vocatur Spiritus Christi. Rom. 8. Qui spiritum Christi non habet, hic non est eius. Et Galat. 4. Misit Deus Spiritum Filij sui in corda nostra. Secundū Græcos, licet Spiritus sanctus sit Spiritus Christi: tamen non procedit ab eo, sed est ad eum: vnde quasi in medio est, & filius quasi in termino. sed pro fide nostra facit quòd dominus Matth. vltim. Spiritum sanctum vltimò nominat, dicēs, Baptizātes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Et Ioan. similiter 1. Canon. vltim. Tres sunt qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus. Ad idē videntur facere quòd dicit Christus: Ille de meo accipiet. Ioan. 16. Ad idem facit hoc, quòd filius dicitur imago Patris potius quàm Spiritus sanctus Colossē. 1. Qui est imago Dei inuisibilis: quia non solum habet essentiam communem cum Patre, sed etiam assimilatur Patri in hoc, quòd produxit ex se personam sicut & Pater. Præterea in anima quæ imago Dei est, vt patet ex diuersis locis Scripturæ sacre, lux cognitionis quæ filio appropriatur, quædam causa est amoris, qui Spiritui sancto appropriatur. Itē quū in sole vestigiū Trinitatis in-

ueniatur. Vnde Deus dicitur Sol iustitiae. Mala. 4. Et sol intelligentia. Sapientie 5. Calor est à radio solis, nō radius à calore: sic & Spiritus sanctus à Filio procedit. Et hoc concesserunt etiā quidā doctores Græcorum, vt Athanasius in symbolo fidei. Et Didymus maximus doctor eorum in libro de Spiritu sancto. Et Cyrillus episcopus, & Io. Chrysoft. Quorum testimonia ponit Magister in primo Sententiarum. ¶ Aequalitas verò personarū ostendi potest per hoc, quòd idem est in Deo esse, & esse magnum: ergo quum essentia diuina in tribus personis indifferens sit, & magnitudo indifferens est: ergo aequalitas est in personis. Item vnica est diuina essentia, & simplicissima: ergo non potest ibi locum habere inaequalitas. Aequalitas Patris, & Filij specialiter ostenditur ab August. per illud quod dicit Filius, Ioan. 16. Omnia quae habet Pater, mea sunt. Ad idem facit illud, quod legitur eiusdem 3. Pater diligit Filium, & omnia dedit in manus eius. Et Matthaei 11. Et Lucae 10. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Et Ioann. 17. Omnia mea tua sunt, & tua mea sunt. Probat idem August. hoc modo: Homo pater, si potuisset, aequalem filium genuisset. Quis ergo audet dicere, quòd hoc Omnipotens non potuit? Addo etiam, quòd si posset homo, maiorem melioremque seipso gigneret filium: sed Deo maius vel melius quicquam esse non potest. Deus ergo cur non aequalem annis filium genuit: cui nec anni necessarii fuerūt, per quos adimpleretur aequalitas: neque omnipotentia defuit, aut forte noluit: ergo, quòd absit, inuidit: sed non inuidit aequalem: ergo sibi genuit. Aequalitas verò Spiritus sancti cum patre & Filio potest ostendi: Optimus optimum lucidissima cognitiohe notum non amare non potest: ergo Pater necessario amat filium & non minus quàm amandus sit: ergo quum summè sit amandus, summè amat eum: ergo amor Patris ad Filium summus est: ergo Spiritus sanctus, qui est amor, ille est aequalis Patri & Filio. Itē quum inter Patre & Filium debeat esse amor, maximus erit amor primi Patris à quo omnis paternitas in celo & in terra nominatur. Itē cum non sit minor Patris benignitas quàm fecunditas, non erit minus donum amoris procedens ab eius benignitate, quàm eius patris pertinens ad eius fecunditatem: ergo non erit minor Spiritus sanctus Filio. Item si non erit minor Filius Patre, qui à solo Patre procedit: nō erit minor Spiritus sanctus Patre vel Filio, qui ab utroque procedit. August. Magna misericordia Dei, donum dat aequale sibi: nam Spiritus sanctus donum est. ¶ Et notandum quòd aliqua similitudo

do Trin
in omni
lantur e
illud Ho
rari tem
aliqua t
Nec mi
est vmb
similicu
vox est,
cuiusda
mireris
sensibili
circūer
acciden
sa accide
cidentiu
iecti ad
amore
perente
rit quae
des in a
similicu
horū. tē
& sunt i
lius sun
creatura
sufficit
de igne,
tū parū
& credo
tatis in
stātia so
vtrōq: p
tudine, p
apparet
tia quae
tur Spiri
Trinitati
tionali e
dictis, cū

do Trinitatis inuenitur in creaturis : sed non est creatura quæ in omnibus Trinitati assimiletur: sed quædam creatura assimilantur ei in quibusdam, quædam in aliis. Vnde gl. Aug. super illud Heb. x. Qui cum sit splendor gloriæ, non possunt comparari temporalia æternis integra collatione : sed tamen possunt aliqua tenui & parua similitudine cœua cœternis comparari. Nec mirum, quum non sit umbra similis omnino corpori cui est umbra, nec vestigium simile est omnino pedi. Et ostendemus similitudinem Trinitatis in diuersis creaturis. Vna & eadem vox est, diuersæ dictiones: vt hæc vox, Amor, est nomen propriū cuiusdam sancti, & est nomen commune, & est verbum : non mireris ergo, si tres personæ sint vna essentia. Item in rebus sensibilibus inuenis subiectum & varietatem accidentium, quæ circūuestit illud, & naturalē amorē subiecti ad naturalia eius accidentia. Subiectum similitudinem habet cū Patre, cū sit causa accidentiū, sicut Pater ex se producit filium. Varietas verò accidentium subiectū manifestās, est quasi verbū. Amor verò subiecti ad naturalia accidentia assimilatur Spiritui sancto : quem amorem ostendit hoc, quod subiectum tēdit ad locum sibi cōpetentem, fugiens locum naturę suæ contrariū: & natura quærit quæ pertinent ad exteriorem decorem, vt est correx, & frondes in arborib⁹, pili in animalibus, ordinatio, figura, color. ¶ Itē similitudo Trinitatis habetur in materia, & forma, & cōplexu horū. Itē in igne in quo inuenis ignis speciē, & lucē & calorem, & sunt ignis, & lux cœua licet sit lux ab igne: sicut Pater & Filius sunt æterni, licet Filius sit à Patre. Aug. Quid possumus in creatura inuenire cœternū, cū nō inueniamus in ea æternū? Sufficit vt ad similitudinem inueniamus cœuum. Splendor est de igne, & tamē cœua sunt. Similiter imago in aqua & virgultū parū super aquam cœua sunt. Da mihi ignē sine splendore, & credo Patrem fuisse sine filio. Itē inuenitur similitudo Trinitatis in sole, vbi habes substantiam, & radium, & calorem. Substantia solis à nulla creatura est, radius de sole nascitur, calor ab utroq; progreditur. Itē habes similitudinē Trinitatis in magnitudine, pulchritudine, & vtilitate creaturarum. In magnitudine apparer potētia, quæ Patri appropriatur, in pulchritudine sapientia quæ appropriatur Filio: in vtilitate bonitas, quæ appropriatur Spiritui sancto. Itē in corpore humano est similitudo quædam Trinitatis. Est enim in eo vita, sensus, affectus. In anima verò rationali expressior inuenitur similitudo Trinitatis quàm in prædictis, cū ipsa dicatur Dei imago. Et secūdū Aug. ipsa est Tri-

nitatis imago secundū intellectum, voluntatē, & memoriā. Itē
de Aug. in sermone de imagine: Nō solū sufficit intellectus, sed
sit voluntas in amore Dei: nec duo sufficiunt, nisi memoria ad
datur qua semper in mente intelligentis, & diligētis in amore
Deus. Vel possumus aliter similitudinē Trinitatis in anima
assignare: vt scilicet intellectus q̄ dicitur materialis vel possibilis
Patri assimilatur, Intellectus verò q̄ dicitur intellectus in actu
vel formatus, assimilatur Filio. Et sicut Filius à Patre procedit
& est eius verbum, vel imago, vel speculum: sic intellectus for-
matus est quasi verbum, & speculum, & imago: & ordine intel-
ligentiæ est post intellectū materiale. Prius enim est intelle-
ctū esse, quā intelligere se vel aliud. Affectus verò Spiritui
Sancto assimilatur. Possumus etiam aliter similitudinē Trinitatis
in anima assignare: vt scilicet intellectus agens Patri assimila-
tur, qui secundū philosophos se habet ad species intelligibiles
manifestandas, sicut lux ad colores. Et sicut operatione lucis
corporalis species coloris abstrahitur quodāmodo, & pupilla
iungitur: sic operatione intellectus agentis lumen intelligentiæ
diffundentis, & abstrahētis species intelligibiliū à formis sensi-
bilib⁹ cōiungūtur species illæ intellectui possibili, & si intelle-
ctus formatus, qui Filio assimilatur. Affectus verò assimilatur
Spiritui Sancto. ¶ Et norandū q̄ secundū quosdā, anima non
sua potētia, & secundū hoc min⁹ est expressa similitudo Trini-
tatis in anima, quū tres personæ sint diuina essentia. Anima
verò licet habeat tres potētias, tamē ille tres potētias nō sunt
quod essentia animæ. Secundum alios vero anima sua potētia
est, & secundū hoc expressior est similitudo Trinitatis in anima.
Et pro hac opinione facit quod legitur in lib. de Spiritu & Ver-
ba: Sensus, imaginatio, ratio, intellectus, intelligentia: hæc omnia
in anima non aliud sunt quā ipsa. Itē super Ecclesia. 17. et
gl. Sicut Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus, non
dij, sed vnus Deus, tres habens personas: ita anima intellectu
anima voluntas, anima memoria non tres animæ, sed vna
anima. Itē Aug. in lib. de Trinitate: Admonemur, si vtrūque
possimus, hæc in anima existere substantialiter, non tanquam
subiecto. Itē Damasc. Anima nō habet præter seipsam intellectu
Item cum prima materia sit ipsa potētia ad susceptionē
matarum naturalium: eodem modo anima erit ipsa potētia
susceptionem specierum, quum videatur esse simplicior, &
imago sit. Præterea hæc tres potētias animæ, intellectus, volun-
tas & memoriā, aut sunt accidentalia animæ, aut essentialia
acc

accide-
ter ab-
tur. Si
aut vn-
aut a
conium
erunt e-
potest
abinui
essenti-
animæ
potent-
gere in-
format-
erit co-
intelle-
creatur
n. lib. e-
omnis
Item i-
Nam si
didit: si
fruitur
lucund-
lucet, i-
infra n-
aliqua
rēt, vel
qui sui
stabilis
impres-
nem ce-
diens a
surgan-
esse no-
etores:
De ei-
VI d

accidentaliter ergo non differt anima rationalis nisi accidentaliter ab eo, à quo corpus bruti animalis viuificatur, & sensificatur. Si verò sunt essentialia, aut sunt tres partes essentialiter anime, aut vnūquodque illorū est tota essentialiter anima. Si sunt partes, aut anima erit velut aceruus congregatus ex his potentiis non coniunctis adinuicem, quod non potest esse: aut illa potentia erunt coniuncta, & compacta adinuicem, quod similiter non potest esse, quum operationes illarum potentiarum sint diuisa abinuicem. Si verò vnaquarque illarum potentiarum est tota essentialiter anime, habetur propositum, scilicet quòd tres potentie anime sint ipsa anima. ¶ Item cum eiusdem sit actus, cuius est potentia: eiusdem erit intelligere in potentia, cuius est intelligere in effectu: ergo idē erit intellectus possibilis, & intellectus formatus. Item quum nemo possit amare incognitum, eiusdem erit cognoscere & amare: ergo idem secundum substantiā erit intellectus & affectus. Item assignatur similitudo Trinitatis in creaturis, secundum hæc tria, modum, speciem, ordinem. Aug. in lib. de Ciuitate Dei: A Deo est omnis modus, omnis species, omnis ordo, sine quibus nihil rerum inueniri, vel cogitari potest. Idem in eodem: Nobis Trinitas in suis operibus inuicem. Nam si quærat, unde sit ciuitas quæ rursum est, Deus eā condidit: si, unde sit sapiens, à Deo illuminatur: si, unde sit felix, Deo fruatur, subsistens modificatur, cõtemplans illustratur, in hæres lucundatur: cum videt amat: in Trinitate Dei viget, in veritate lucet, in bonitate Dei gaudet. Idem in eodem: In his rebus quæ infra nos sunt, quoniam & ipsa nec aliquo modo essent, nec aliqua specie continerentur, nec aliquem ordinem vel appetere, vel teneret, nisi ab illo facta essent qui summè sapiens est, qui summè bonus est, tanquam per omnia quæ fecit mirabili stabilitate currentes: quasi quædam eis alibi magis, alibi minus impressa vestigia colligamus. In nobis autem ipsis eius imaginem contuentes tanquā ille minor Euangelicus filius, qui rediens ad se, ait: Quanti mercenarij, &c. ad nosmetipsos reuersi surgamus, & ad illum eamus, à quo peccando recesseramus: ibi esse nostrum non habebit mortem, nosse nostrum non habebit errorem, ibi amare nostrum non habebit offensionem.

De erroribus pertinentibus ad Dei misericordiam, & iustitiam. Et primò de errore illorum qui filij Dei incarnationem negant.

C A P. X X.

Vltimo inter errores qui catholice fidei aduersantur, dicendum est de erroribus pertinentibus ad Dei misericordiam, & iusti